

GOROSTAS U LIKOVNOM OBZORU

MARIJA GRASSELLI-VUKUŠIĆ

Jedan od naših alpinista, dobro upoznavši sve gorostase svijeta, rekao je: Za mene je Velebit najljepša planina na zemaljskoj kugli. Ono što ona pruža, ne može se naći nigdje više.

Svi oni koji su jednom zakoračili u prostore ove naše izuzetne planine ili ih bar naslutili, izbliza ili izdaleka, razumiju sav smisao tih riječi jer je ova planina svojom posebnosću među svima sebi potencijalno ravnima, zapanjila i njih, pa susrete s njom, htjeli to ili ne, moraju obnavljati: ili u stvarnosti, šecujući uvijek ponovno njenim stazama, ili pak samo u mislima i sjećanjima... Obnavljaju svoje susrete s njom i jedni i drugi, poticani željom da proniknu u srž njenih suprotnosti: divljine i pitomosti, okrutnosti i miloće, studeni i vreline, pustoši i bogatstva...

Stoga ne iznenađuje da puljska akademska slikarica Vera Kos-Paliska, odlazeći posljednje desetljeće svakog ljeta u Lopar na otoku Rabu, odande, preko morskog kanala, u posve naročitoj perspektivi otkriva i gleda Velebit i — naprosto ga mora slikati. I inače slikarski snažno zaokupljena čudom prirode (cvijeće i leptiri na primjer velika su njezina tema u vezi s kojom je ostvarila niz osebnih i sjajno izvedenih djela) ova se suptilna umjetnica sada, u trenucima potpune slobode svojom stvaralačkom radoznalošću i okreće velebitskom kamenu — i njegovoj flori — koji ju je stao nadahnjivati da bi za njenih loparskih dana postao njenom bitnom umjetničkom zaokupljenosti. Posljedak su te stvaralačke interakcije između prirode i umjetnika, u časovima izlaska iz svih stega i savršenog stapanja s prirodom, djela što im je slikarica dala zajednički naziv »Zapisi s otoka«. Među njima nemali broj je onih što oživljavaju Velebit i njegove predjele, viđene iz loparske i rapske perspektive. Da se spomenu tek neka: Velebit u sunčevu zalazu (ljubičasti), Velebit u osvit (zeleni), Prekorapski Velebit I i II, Bijeli Velebit itd., sve akvareli i uljani pasteli, slikarski prodori u život velebitskog pejzaža. Oni zauvijek zaustavljaju i naznačuju razgibanost toga za nevično oko prividno jednoličnog kamenog sivila, pokazujući bogatstvo i dubinu morfologije ove kamene mase. Pred nama je duhom oživljeni Velebit, nov i drukčiji, a ipak opet svoj i poznat. Vera Kos-Paliska igrom sjena i nijansi majstorskim potezom uobličuje prozračna plavičasta uzdušja, svojstvena samo toj krajini i ona prožeta slikaričinom duhovnošću prerastaju u nov, nikad i nigdje neviđeni krajolik koji je istovremeno i takav da ga možemo svojim engramskim iskustvom identificirati. Pred nama buja veličanstvenost a i nehaj istovremeno, nehaj prema sitnoći prolaznosti. Tu kao da se prožimlju i sukobljuju kozmička silina i krhkost ljudskog, našavši se stopljene u veličanstvenoj kret-nji prirode i umjetnika.

Z u s a m m e n f a s s u n g

Im Beitrag spricht man darüber, wie die Malerin Vera Kos-Paliska aus der Lopar — Perspektive durch Farben den Velebit belebt.